

Брюксел, 10 март 2026 г.
(OR. en)

6615/26

LIMITE

CORLX 193
CFSP/PESC 271
CONUN 20
COARM 19

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно: РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел намаляване на риска от отклоняването и незаконния им трансфер („iTrace VI“)

РЕШЕНИЕ (ОВППС) 2026/... НА СЪВЕТА

от ...

**в подкрепа на глобален механизъм
за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях
с цел намаляване на риска от отклоняването и незаконния им трансфер („iTrace VI“)**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 28, параграф 1 и член 31, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност,

като има предвид, че:

- (1) В Глобалната стратегия на ЕС от 2016 г. за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз („Глобалната стратегия на ЕС“) се изтъква, че Съюзът ще утвърждава мира и ще гарантира сигурността на своите граждани и своята територия и ще увеличи приноса си за колективната сигурност. В Глобалната стратегия на ЕС също така се заявява категорична подкрепа за пълното прилагане и спазването на договорите и режимите за многостранно разоръжаване, неразпространение и контрол над оръжията и се призовава за „трансгранично проследяване на оръжията“, като се отчита, че сигурността на Европа зависи от подобрите и съвместни оценки на вътрешните и външните заплахи и предизвикателства.
- (2) В стратегията на ЕС от 19 ноември 2018 г. „Гарантиране на сигурността на оръжията и защитата на гражданите – Стратегия на ЕС срещу незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения и боеприпаси за тях“ („Стратегия на ЕС за МОЛВ“) се изтъква, че незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) продължават да допринасят за нестабилността и насилието в Съюза, в непосредственото му съседство и в останалата част от света. В Стратегията на ЕС за МОЛВ се задава рамката за действия на Съюза за преодоляване на тези предизвикателства и се поема ангажимент за подпомагане на научноизследователските дейности, насочени към произхода на незаконните МОЛВ в зоните на конфликт, като например проекта iTrace на Организацията за изследване на оръжия в райони на конфликт („проекта iTrace“).
- (3) Незаконното производство, трансфер и движение на конвенционално оръжие и боеприпаси, както и прекаленото им натрупване и безконтролното им разпространение, пораждаят несигурност в Европа и нейното съседство, както и в много други региони по света, като изострят конфликтите и подкопават възстановяването на мира след приключването на конфликта и по този начин създават сериозна заплаха за мира и сигурността в Европа.

- (4) В Стратегията на ЕС за МОЛВ се подчертава, че Съюзът ще подкрепя работата на групите на ООН, които извършват мониторинг на оръжейно ембарго, и че Съюзът ще разгледа начини за подобряване на достъпа до констатациите на тези групи относно отклоняването и незаконните огнестрелни оръжия и МОЛВ за целите на контрола на износа на оръжия.
- (5) Съгласно Програмата за действие на ООН за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с МОЛВ във всичките ѝ аспекти („програма за действие на ООН“), приета на 20 юли 2001 г., всички държави – членки на ООН, се ангажираха с предотвратяването на незаконната търговия с МОЛВ или отклоняването им към неоправомощени получатели, и по-специално с отчитането на риска от отклоняване на МОЛВ към незаконна търговия, когато оценяват заявленията за разрешения за износ.
- (6) На 8 декември 2005 г. Общото събрание на ООН прие Международния инструмент, позволяващ на държавите своевременно и надеждно да идентифицират и проследяват незаконните МОЛВ (наричан по-нататък „Международният инструмент за проследяване“).

- (7) На 28 юни 2024 г. в рамките на Четвъртата конференция за преглед на Програмата за действие на ООН и Международния инструмент за проследяване, всички държави – членки на ООН, потвърдиха ангажимента си да насърчават държавите при проследяване на незаконни МОЛВ, включително на такива, намерени по време на конфликти и след конфликти, да търсят в регистрите в рамките на държавата, където са намерени МОЛВ, да се консултират с държавата на производство на съответното оръжие, или и двете. Този ангажимент е в съответствие със заключителния доклад, публикуван през 2022 г., озаглавен „Осма двугодишна среща на държавите за разглеждане на изпълнението на Програмата за действие на ООН,“ в който се отбелязва значението на разработването или установяването на строги национални регулаторни рамки за маркирането, регистрирането и проследяването на МОЛВ в съответствие с Международния инструмент за проследяване с цел предотвратяване и борба с отклоняването и незаконния международен трансфер на МОЛВ към неоправомощени получатели.
- (8) На 24 декември 2014 г. влезе в сила Договорът за търговията с оръжие (ДТО). Целта на ДТО е установяването на възможно най-високи общи международни стандарти за регулиране или усъвършенстване на регулирането на международната търговия с конвенционални оръжия, предотвратяване и премахване на незаконната търговия с конвенционални оръжия и предотвратяване на нежеланото им отклоняване. Съюзът следва да подкрепя всички държави – членки на ООН, за въвеждането на ефективен контрол върху трансфера на оръжия, за да се гарантира, че ДТО е възможно най-ефективен, по-специално по отношение на прилагането на член 11 от него.

- (9) До момента Съюзът е подкрепил проекта iTrace с приемането на решения 2013/698/ОВППС¹, (ОВППС) 2015/1908², (ОВППС) 2017/2283³, (ОВППС) 2019/2191⁴ и (ОВППС) 2023/387⁵ на Съвета (в подкрепа съответно на iTrace I, II, III, IV и V) и следва да подпомогне шестата фаза – iTrace VI, на този глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, за да допринесе за колективната сигурност на Европа, както е предвидено в Глобалната стратегия на ЕС,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

-
- ¹ Решение 2013/698/ОВППС на Съвета от 25 ноември 2013 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях (ОВ L 320, 30.11.2013 г., стр. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2013/698/oj>).
- ² Решение (ОВППС) 2015/1908 на Съвета от 22 октомври 2015 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях („iTrace II“) (ОВ L 278, 23.10.2015 г., стр. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1908/oj>).
- ³ Решение (ОВППС) 2017/2283 на Съвета от 11 декември 2017 г. за подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях („iTrace III“) (ОВ L 328, 12.12.2017 г., стр. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2283/oj>).
- ⁴ Решение (ОВППС) 2019/2191 на Съвета от 19 декември 2019 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел намаляване на риска от отклоняването и незаконния им трансфер („iTrace IV“) (ОВ L 330, 20.12.2019 г., стр. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2019/2191/oj>).
- ⁵ Решение (ОВППС) 2023/387 на Съвета от 20 февруари 2023 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел намаляване на риска от отклоняването и незаконния им трансфер (iTrace IV) (ОВ L 53, 21.2.2023 г., стр. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/387/2023-02-21>).

Член 1

1. С оглед на изпълнението на Глобалната стратегия на ЕС, Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета⁶, изменена с Решение (ОВППС) 2025/779 на Съвета⁷, Стратегията от 2018 г. на ЕС за МОЛВ и насърчаването на мира и сигурността, проектните дейности на iTrase, които Съюзът ще подкрепя, имат следните конкретни цели:
- непрекъснато поддържане на лесна за ползване глобална система за управление на информацията относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, които са отклонени или са предмет на трафик („iTrase“), и които са документирани в засегнати от конфликти райони, така че на разработващите политиките лица, експертите в областта на контрола върху конвенционалните оръжия и служителите по контрола върху износа на конвенционални оръжия да се предоставя подходяща информация с цел разработване на ефективни, основани на доказателства стратегии и проекти за борба с незаконното разпространение конвенционални оръжия и боеприпаси за тях,

⁶ Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета от 8 декември 2008 г., определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване (ОВ L 335, 13.12.2008 г., стр. 99, ELI: <http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj>).

⁷ Решение (ОВППС) 2025/779 на Съвета от 14 април 2025 г. за изменение на Обща позиция 2008/944/ОВППС, определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване (ОВ L, 2025/779, 15.4.2025 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/779/oj>).

- обучение и менторство на национални органи в засегнати от конфликти държави с цел разработване на устойчив национален капацитет за идентифициране и проследяване на незаконни конвенционални оръжия, насърчаване на устойчивото сътрудничество с проекта „iTrase“, по-добро определяне на приоритетите в областта на физическата сигурност и управлението на запасите (ФСУЗ), по-ефективно очертаване на националните нужди от подпомагане в сферата на оръжейния контрол и правоприлагането – най-вече финансирани от Съюза инициативи като системата на Интерпол за управление на регистрите и проследяване на незаконните оръжия (iARMS) и дейностите на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) – както и засилване на диалога с мисии и инициативи на Съюза,
- повишена честота и продължителност на проучванията на място относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, разпространявани незаконно в засегнати от конфликти райони с цел генериране на данни в iTrase в отговор на изрични искания, отправени от държави членки и делегации на Съюза,
- съобразена с отделните потребности помощ за органите за контрол на износа на оръжие и за лицата, разработващи политиките в областта на оръжейния контрол, на държавите членки, включително многократни консултативни посещения от персонал на проекта iTrase в столиците на държавите членки, 24-часова служба за техническа помощ, която да предоставя незабавно съвети относно оценката на риска и стратегиите за борба с отклоняването, поддръжка на сигурни стационарни и мобилни приложения с цел предоставяне на незабавна нотификация при отклоняване след износ, и осигуряване за държавите членки, при поискване, на проверка от персонала на проекта iTrase след извършване на доставката,

- повишаване на осведомеността чрез информационна кампания относно констатациите по проекта, популяризиране на целта и наличните функции на системата iTrace сред разработващите политиките лица на международно и национално равнище, експертите в областта на контрола върху конвенционалните оръжия и органите, отговарящи за лицензиране на износа на оръжие, и укрепване на международния капацитет за наблюдение на незаконното разпространение на конвенционални оръжия, боеприпаси за тях и свързан материал, както и за подпомагане на разработващите политиките лица да набележат приоритетни области за международна помощ и сътрудничество и за намаляване на риска от отклоняване на конвенционални оръжия и боеприпаси,
- представяне на доклади по ключови въпроси на политиките въз основа на данни от разследвания на място, представени в системата iTrace, относно конкретни райони, заслужаващи международно внимание, включително основни схеми за трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, и регионалното разпределение на конвенционалните оръжия, боеприпасите за тях и свързания материал, които са обект на трафик, както и
- непрекъснато проследяване на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях в сътрудничество с държавите членки и с трети държави като най-ефективното средство за установяване и проверка във възможно най-голяма степен на механизмите зад отклоняването на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях към неоправомощени потребители, проследяването ще се допълва от последващи разследвания с ударение върху установяването на човешките, финансовите и логистичните мрежи, които стоят зад незаконния трансфер на конвенционални оръжия.

2. Подробно описание на подкрепения проект се съдържа в приложението.

Член 2

1. Върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (ВП) отговаря за изпълнението на настоящото решение.
2. Техническото изпълнение на проекта, посочен в член 1, параграф 2, се осъществява от Организацията за изследване на оръжия в райони на конфликт (Conflict Armament Research — CAR).
3. CAR изпълнява задачите си под ръководството на ВП. За тази цел ВП сключва необходимите договорености с CAR.

Член 3

1. Референтната сума за изпълнението на проекта, посочен в член 1, параграф 2 е 6 000 000 EUR. Общият прогнозен бюджет на цялостния проект възлиза на 8 400 000EUR, които се осигуряват чрез съвместно финансиране от страна на CAR и Федералното външно министерство на Германия.
2. Разходите, които се финансират от референтната сума, определена в параграф 1, се управляват в съответствие с процедурите и правилата, приложими за общия бюджет на Съюза.

3. Комисията упражнява надзор върху правилното управление на референтната сума, посочена в параграф 1. За тази цел тя сключва необходимото споразумение с CAR. В това споразумение се предвижда, че CAR осигурява видимост на приноса на Съюза по начин, съизмерим с размера на приноса.
4. Комисията полага усилия да сключи споразумението, посочено в параграф 3, възможно най-бързо след влизането в сила на настоящото решение. Тя информира Съвета за евентуални трудности в хода на този процес, както и за датата на сключване на посоченото споразумение.

Член 4

1. ВП докладва на Съвета за изпълнението на настоящото решение въз основа на редовни описателни доклади, изготвени от CAR на всеки три месеца. Тези доклади представляват основа за оценка на резултатите от настоящото решение, която се извършва от Съвета. С цел да се подпомогне Съветът в посочената оценка, външен орган извършва оценка на въздействието на проекта, посочено в член 1, параграф 2.
2. Комисията докладва на Съвета за финансовите аспекти на проекта, посочен в член 1, параграф 2.

Член 5

1. Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.
2. Срокът на действие на настоящото решение изтича 36 месеца след датата на сключване на споразумението, посочено в член 3, параграф 3 или шест месеца след датата на влизането му в сила, ако в рамките на този срок не бъде сключено такова споразумение.

Съставено в ... на

За Съвета

Председател
